

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 111 / NOIEMBRIE 2020

111

Greșelile – oportunități de învățare

| **IOANA SUCIU**

Experimentul în mediul online

| **ELENA-VIORICA BREGE**

Educație pentru sănătate în grădiniță, de la teorie la practică

| **ANDREEA-GEORGIANA IORGA & ANCA NICOLESCU**

Strategii de prevenire a bullying-ului în grădiniță și clasele primare

| **ANA-MARIA DUMITRESCU**

Eficientizarea procesului instructiv prin valorificarea formării profesionale
continue la nivel de instituție școlară

| **AURICA GRECU**

Lipsa de voință

| **GABRIEL MIREA**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Doru ȘTEFĂNESCU (fundația Institutul pentru Educație)

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra ARAMĂ (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

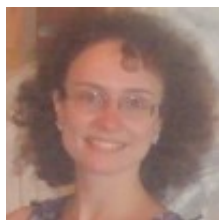
PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experientedidactice

Greșelile – oportunități de învățare

De **Suciu Ioana**

Liceul Tehnologic, Onești (Bacău)

Procesul de educație include, inevitabil, momente de încercare-eroare, greșelile fiind etape importante în achiziția de cunoștințe și formarea de competențe. Ele trebuie tratate ca o normalitate, iar nu ca ceva de care elevii trebuie să se ferească, fiind sancționați sau avertizați în momentul producerii lor.

Articolul propune o perspectivă de abordare a erorilor ce va asigura un climat de învățare plăcut și o atitudine relaxată din partea elevilor vizavi de învățare.

Copiii primesc, în general, mesaje descurajatoare în momentul în care fac greșeli, de orice natură ar fi ele (comportamentale, în învățare, în activitățile practice). Dacă ei sunt învățați că acestea dovedesc incapacitatea lor într-un anumit domeniu, faptul că nu știu să se descurce, să gândească potrivit sau că nu vor reuși în viață, ei își pierd curajul de a-și asuma riscuri sau găsesc diverse metode de acoperire a erorilor pe care le comit.

Școala, prin natura ei, este înrudită cu performanța. Erorile sunt pași importanți și necesari în acest proces de învățare și de obținere a performanței. Dacă acesta este mesajul transmis de dascăli și părinți, copiii și adolescenții ce sunt pe băncile școlii vor vedea situațiile ca oportunități benefice de învățare și dezvoltare. Când elevii fac diverse erori în lucrările lor, cadrul didactic trebuie să pună accentul pe ceea ce este bine și apoi să îl întrebe pe elev dacă vede lucruri ce ar putea fi îmbunătățite. Odată ce elevul recunoaște limitele avute în lucrare, el trebuie susținut de profesor în îndreptarea lor. O întrebare potrivită în acest sens ar fi: *Ai nevoie de ajutor (de la mine sau de la un coleg) sau poți munci singur pentru îmbunătățirea acestor lucruri?* Atunci când însuși profesorul face o greșală, aceasta trebuie recunoscută.

Pentru orice tipuri de contexte, poate fi folosită Metoda celor trei R ai Redresării din greșală: Recunoaște, Reconciliază (spunând că îți pare rău), Rezolvă (întreprinde acțiuni spre rezolvarea situației cu cei implicați). În vederea prevenirii ulterioarelor probleme, este necesară o discuție cu elevii, în care să fie întrebați ce mesaje au primit din partea părinților/ tutorilor sau a celor din jur despre greșeli, despre alegerile pe care ei le-au făcut în urma primirii acestor mesaje și despre modul în care vor proceda pe viitor atunci când se vor afla într-o astfel de situație. *Dacă ați ști că veți fi învinuit și pedepsit, câți dintre voi veți recunoaște că ați greșit? Dar dacă ați ști că, recunoscând abaterea, vi se vor pune la dispoziție persoane specializate care doresc să vă ajute și să vă sfătuiască, atunci ați fi deschiși spre a recunoaște faptele neintenționate care au atras după ele neplăceri?* De asemenea, ei pot fi întrebați dacă vor să privească orice abatere ca pe o modalitate de evoluție și oportunitate de învățare. O dezbatere cu

subiectul De ce și cum acest lucru este adevărat este binevenită. Elevii trebuie să știe că soluționarea unei probleme nu este eficientă dacă primele două elemente din Metoda celor trei R ai Redresării din greșală nu au fost rezolvate. O atmosferă tensionată și ostilă se transformă într-una a cooperării și a iertării abia după ce persoana ce a greșit își asumă responsabilitatea pentru ceea ce a făcut și își cere scuze.

În momentul în care un elev nu procedează corect, iar profesorul ridică tonul, avertizându-l că a greșit există mai multe aspecte de luat în considerație: în primul rând, „întâmplarea este normală. Există vreun părinte sau vreun dascăl pe această planetă care să nu își fi pierdut vreodată cumpătul la mânie?” . În al doilea rând, profesorul nu trebuie să se blameze pentru atitudinea adoptată, ci trebuie să aprecieze faptul că a conștientizat că, în situația dată, el a procedat în mod necorespunzător. Mulți profesori și părinți nu ar fi realizat că, ridicând tonul, ei procedează într-un mod nepotrivit. În al treilea rând, dorința profesorului de a-și îmbunătăți abordarea unei astfel de situații pe viitor este de aplaudat. Întâmplarea este un semnal de alarmă, dar și o oportunitate de a căuta noi metode mai bune de răspuns.

Toți dascălii trebuie să înțeleagă că este omenesc să reacționezi în loc să acționezi. Majoritatea adulților vor cu adevărat să facă bine – pur și simplu, încearcă să educe copiii să fie mai respectuoși. Dar când profesorii reacționează, în încercarea lor de a învăța respectul, utilizează un comportament nerespectuos. Când reacționează, ei se concentrează în a-l face pe copil să plătească pentru ceea ce a făcut. Nu se gândesc la efectele pe termen lung asupra copilului.

Utilizând principiile disciplinei pozitive, un profesor își poate revizui erorile din atitudine și comportament. Orice situație este o minunată oportunitate de învățare. Când profesorii își realizează greșelile, și ei trebuie să aplice Metoda celor trei R ai Redresării din greșală, recunoscând că nu au procedat într-un mod tocmai corect și exprimându-și regretul pentru cele întâmplate.

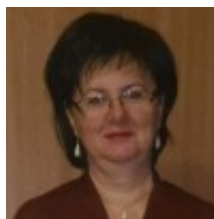
Bibliografie

1. Beadle, Phil, Cum să predai – Strategii didactice, Didactica Publishing House, 2020;
2. Nelsen, Jane, Escobar, Linda, Disciplina pozitivă, Editura Playful Learning, Cluj, 2016.

Experimentul în mediul online

De **Elena-Viorica Brege**

Liceul Teologic Ortodox Episcop Roman Ciorogariu, Oradea (Bihor)

Experimentul este o metodă cu caracter activ-participativ, capabilă să determine activitatea independentă, să antreneze și să dezvolte

capacitățile intelectuale, imaginația și gândirea logică. Ea contribuie la transformarea elevului în subiect al educației, în participant la dobândirea noilor cunoștințe, aducând, astfel, satisfacție pe toate planurile: acțional, estetic, afectiv, cognitiv. A fost încununată de satisfacția muncii împlinite, și a dat energii nebănuite școlarului în lupta pentru progres la învățătură, chiar și în acest context, al învățării online. Preocupată de aceasta, am folosit, în actul de predare-învățare-evaluare, activități prin care învățarea să fie înțeleasă de elevi ca o acțiune de instruire sau autoinstruire, de dezvoltare a personalității.

Încă de la apariția ei, școala primară nu a avut sarcina de a proiecta pe viitorul „erudit”, după ideea lui I.A.Comenius, „toți să știe toate”. Funcția principală a învățământului primar a fost dintotdeauna funcția instrumentală, aceea de a dota copiii cu instrumentele elementare de muncă intelectuală: citit, scris, socotit. Cu timpul, la acestea s-au mai adăugat și alte capacități: de a observa, a analiza, a sesiza esențialul și altele.

În învățământul tradițional, clasic, se considera că dascălul îl învață pe elev; el, învățătorul, fiind agentul principal al actului instruirii și învățării. Învățământul modern a produs o răsturnare a acestei concepții, afirmând că elevul este agentul principal al procesului de învățământ, că el învață sub îndrumarea și cu sprijinul educatorului. Pe această orientare s-a constituit o întreagă problematică a învățământului activ, a învățării activ-participative care afectează nu numai strategiile didactice ci toate componentele procesului de învățământ: obiective, conținuturi, forme de organizare a instruirii.

O altfel de școală am desfășurat în ultima parte a acestui an școlar. O școală care né-a pus în fața unor noi provocări pe toți cei implicați în educația copilului: elev, dascăl și părinte. Copiii au fost puși în fața noii tehnologii, atât de căutată și râvnită de ei. Însă, de data aceasta, au folosit-o în scop educativ! Noi, dascălii, né-am antrenat în această aventură a cunoașterii prin alte metode – mai puțin studiate, dar care au îmbinat cunoștințele teoretice dobândite în cadrul unor cursuri cu activitatea practică și folosirea unor echipamente tehnice moderne. Câștigul părinților a fost faptul că au relaționat mai mult cu copilul lor, i-au descoperit mai multe „taine”, au intrat iarăși în viața de școlar, dar... într-o altă epocă.

Și cum toți suntem o echipă, de la elev la conducerea școlii, am fost interesați de lucrul bine făcut într-un cadru organizat. Platforma G Suite for Education și Google Meet au fost resursele principale pe care né-am desfășurat activitatea online toți ai școlii, din primele zile ale pandemiei. Pas cu pas am învățat toți unii de la alții, né-am ajutat, am colaborat, am căutat, né-am documentat și am împărtășit unii cu alții iar rezultatele au apărut, semn că munca noastră nu a fost în zadar.

La clasa a IV-a, disciplinele de învățământ și conținuturile învățării né-au provocat pe toți! Iar mijloacele și metodele prin care le-am abordat au fost variate: prezentări, materiale video, fișe completate direct pe calculator, desene, postere, teste interactive, întrebări deschise cu posibilități de apreciere din partea colegilor, chiar și experimente... pe care ar fi trebuit să le facem împreună. Le-am făcut și acum împreună, dar fiecare în casa lui... iar implicarea, descoperirea și bucuria învățării au fost la fel de mari.

În condiții didactice, experimentarea de către elevii înșiși reprezintă o modalitate specifică de explorare a realității, de învățare prin acțiune, prin experiența trăită direct.

A experimenta înseamnă a-i pune pe elevi în situația să conceapă și să practice ei înșiși un anumit gen de operații cu scopul de a provoca, a observa, a dovedi, a studia, a aprecia, a verifica, a măsura efectele, rezultatele, ceea ce se va solda cu noi achiziții cognitive și operaționale pentru el.

Prin experiment am descoperit, la Științe ale naturii, de ce plutesc corpurile, ce sunt amestecurile și cum putem separa substanțele dintr-un amestec, ce este densitatea unui corp, dizolvarea și factorii care o favorizează. Anunțați din timp, fiecare copil și-a pregătit pe tavă cele necesare: tavă, pahare de sticlă transparente, linguriță, strecurătoare, ceai, făină de mălai, zahăr, sare, ou, dop de plută, bucată de polistiren, monedă. Și cum era vineri, né-am gândit la meniurile pregătite acasă alături de mama și la ingrediente și ustensile folosite... dar și la ce fenomene au loc în momentele preparării sau ce am putea face dacă nu avem la îndemână anumite ustensile.

Camerele noastre video de pe Google Meet erau pornite iar microfoanele se deschideau mereu pentru a oferi soluții și răspunsuri la provocări. Rând pe rând am analizat ce aveam fiecare în față, né-am familiarizat cu „tava” și am început să o explorăm, să acționăm și să descoperim fiecare și împreună ceea ce né-am propus. Prin explicații clare, demonstrare – chiar și în fața calculatorului, împărtășirea rezultatului final cu colegii am ajuns la o însușire a unor noțiuni abstracte, dar, dacă s-a găsit o modalitate accesibilă de a le descoperi au devenit mai ușor de înțeles. Și cum unii dintre noi i-am avut pe părinți ca și „asistenți” sau ajutoare, totul a mers perfect!

Experimentul este o metodă cu caracter activ-participativ, capabilă să determine activitatea independentă, să antreneze și să dezvolte capacitățile intelectuale, imaginația și gândirea logică. Contribuie la transformarea elevului în subiect al educației, în participant la dobândirea noilor cunoștințe, aducând, astfel, satisfacție pe toate planurile: acțional, estetic, afectiv, cognitiv. A fost încununată de satisfacția muncii împlinite, și a dat energii nebănuite școlarului în lupta pentru progres la învățătură, chiar și în acest context, al învățării online. Preocupată de aceasta, am folosit, în actul de predare-învățare-evaluare, activități prin care învățarea să fie înțeleasă de elevi ca o acțiune de instruire sau autoinstruire, de dezvoltare a personalității.

Bibliografie

Ioan Cerghit, Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1997.

Educație pentru sănătate în grădiniță, de la teorie la practică

De **Andreea-Georgiana Iorga**

Grădinița cu Program Prolungit Nr. 38, Ploiești (Prahova)

În contextul pandemiei, educația pentru sănătate este foarte importantă, încă de la grădiniță, deoarece copiii trebuie să învețe și să respecte normele de igienă. În acest sens, cadrul didactic trebuie să colaboreze cu familia pentru realizarea obiectivelor, folosind diferite mijloace și materiale didactice, pe tot parcursul demersului educațional.

Procesul de însușire a regulilor igienice, precum și a normelor de protecție a vieții proprii și a altora trebuie să pornească de la cunoașterea lor. Educatoarea este aceea care trebuie să-l familiarizeze pe copil cu toate normele accesibile vârstei cu privire la: igiena îmbrăcăminte, igiena alimentației, igiena locuinței, igiena grădiniței, igiena mediului înconjurător, etc. Acestea trebuie să vizeze comportarea copilului în situații cât mai variate.

În procesul de însușire a regulilor igienice, de o mare importanță este succesiunea potrivită a acestora deoarece, numai astfel se asigură îndeplinirea lor cu ușurință. Pentru început se recomandă transmiterea unor reguli elementare, mai apropiate de viața copiilor și mai strâns legate de diferite cerințe ale regimului zilei, explicându-le apoi, treptat. Este necesar să se respecte particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, normele igienice având un caracter concret, iar însușirea lor făcându-se în mod conștient.

Copiii învață să se poarte, imitând comportamentul adulților apropiați. Exemplul dat de adulți și de copiii de vârstă mai mare este mai puternic decât cuvântul sau "impulsurile" în modelarea comportamentului și personalității copilului care crește. Exemplul personal devine o metodă eficientă în formarea deprinderilor atunci când este însoțit de explicații bine chibzuite, indicații precise care orientează și dirijează activitatea.

Toate acestea nu sunt eficiente fără exercițiul efectuat zilnic, supravegheat sistematic, controlat și evaluat obiectiv. Controlul trebuie însoțit de aprecierea verbală a acțiunilor, faptelor, comportării corecte, precum și sublinierea celor greșite.

Prin folosirea unor întrebări de genul „Ce s-ar întâmpla dacă...?”, „Cum ne păstrăm...?” se pot corecta unele atitudini și comportamente; astfel, axându-se pe problematizare – ca metodă de lucru – putem determina copiii să descopere cauzalitatea (exemplu: poveștile „Supărarea Daniele”, de Viniciu Gafița; „Maricica”, de Luiza Vlădescu; poezia „Sfaturi bune”, etc.).

Educația pentru sănătate a copiilor se poate realiza prin toate

categoriile de activități de învățare din grădiniță. Activitățile de dezvoltare personală ne oferă, prin conținutul, structura și modul lor de organizare, multiple posibilități de realizare a educației pentru sănătate.

- Rutinele sunt activități-reper după care se derulează întreaga activitate a zilei. Acestea acoperă nevoile de bază ale copilului și contribuie la formarea/ exersarea/ consolidarea celor mai elementare deprinderi de igienă individuală și colectivă, de ordine și disciplină („Ne pregătim pentru activități”), în special – și la educație pentru sănătate, în general, prin activitățile pe care le înglobează (micul dejun, igiena – spălatul și toaleta, masa de prânz, somnul/ perioada de relaxare de după-amiază, gustările și nu în ultimul rând întâlnirea de dimineață, când accentul cade pe autocunoaștere („Cine sunt eu/ Cine ești tu?” – imaginea/ stima de sine); dezvoltarea abilităților de comunicare („Azi mi-a plăcut/ nu mi-a plăcut....”; „Sunt vesel/ trist pentru că...”); dezvoltarea empatiei („Cum v-ați simțit dacă cineva v-ar spune...?”); medierea conflictelor („Fără violență!”).

- Tranzițiile, ca activități de scurtă durată ce fac trecerea de la rutine la activități de învățare/de la o activitate de învățare la alta, în funcție de contextul momentului, pot contribui la educația pentru sănătate a copiilor. În acest sens, ele pot lua forma unei activități desfășurate în mers ritmat sau a exercițiilor fizice de înviorare care să antreneze toate segmentele corpului și care – se impune – să se desfășoare zilnic.

- Activitățile opționale au menirea de a descoperi și dezvolta înclinațiile copiilor și de a dezvolta abilități, prin conținutul lor, pot viza și educația pentru sănătate a copiilor.

Cât privește literatura pentru copii, posibilitățile de a face educație pentru sănătate prin conținutul ei sunt nelimitate. Rămâne ca o primă îndatorire a educatoarei să sesizeze valorile educative ale textelor, să le transpună în obiective formulate în termeni comportamentali, pentru ca, prin metode adecvate acestea să capete finalitatea dorită.

Iată cum, copiii de 3-4 ani, află din povestea „Maricica”, de Luiza Vlădescu, că aceasta este o fetiță din grupa mică, murdară, neglijentă, care, vrând să plece la grădiniță, nu ține cont de părerea prietenilor săi: săpunul, apa, pieptenul și periuța de dinți. Ajunsă la grădiniță, fetița suportă consecințele neascultării și neglijenței de care a dat dovadă: colegii o marginalizează, motivând că este nepieptănată, murdărică, cu hainele neîngrijite, jucăriile nu doresc să se joace cu ea, sub același pretext. Afectată profund de cele întâmplate, Maricica hotărăște să-și schimbe comportamentul.

La grupa mare sau la clasa pregătitoare se poate pune un mare accent pe desfășurarea unor activități de convorbire pe fond problematizat. De exemplu, pornind de la povestirea scurtă a unei întâmplări din viața unui copil de grădiniță sau, pornind de la conținutul unei poezii, dialogul cu preșcolarii poate fi orientat astfel:

„Oana vine flămândă de la grădiniță. Grăbită, își pune în cuier gentuța și se așază la masă. În timpul mesei, povestea cum a fost la grădiniță. Mănâncă puțin, dar bea multă apă. Se ridică grăbită de la masă gândindu-se că are altceva de făcut.”

Educatoarea avertizează că în povestea Oanei s-au strecurat unele greșeli și solicită copiilor să le identifice, ajutând-o în același timp pe Oana să înțeleagă ce a greșit. Astfel de abordări facilitează copiilor însușirea cu ușurință a deprinderilor/ comportamentelor

care urmează să le fie formate, ei ar câștiga astfel, în atitudine, deoarece, pe măsură ce copilul crește, înțelege de ce este frumos și bine să se comporte civilizat, să fie curăț, ordonați etc.

În concluzie, rolul educatoarei este unul major în formarea unui „subiect” activ, liber și critic, fiind orientat și format pentru a înțelege, interpreta și evalua orice influență educațională pentru a deveni capabil să facă opțiuni adecvate.

Grădinița este prima verigă a sistemului de învățământ care trebuie să intre în funcțiune în domeniul educației pentru sănătate, exercitând influențe educative menite să modeleze și care-și vor pune amprenta pe întreaga dinamică ulterioară a comportamentului civic al individului.

Bibliografie

1. Antologie (poezie pentru copii)/ Revista Învățământul Preșcolar/Batiste Jenic/București/1995.
2. Curățel și Murdărel și mulți alți copii ca el!/ Colonaș Florin/Ed. Medicală/București/1987.
3. Aplicarea noului Curriculum pentru Educație Timpurie – o provocare?/ Culea Laurenția/Ed. Diana/Pitești/2008.
4. Antologie (texte literare pentru copii)/ Revista Învățământul Preșcolar/Dima Silvia/București/1999.
5. Din secretele naturii și ale lumii înconjurătoare/Vodă Claudiu/Ed. Ion Creangă/București/1987.
6. Programă activităților educative în învățământul preuniversitar/Ministerul Învățământului/București/1994.
7. Revista învățământul preșcolar nr 3-4/ București /1998.

Autori:

Prof. înv. preșcolar Andreea-Georgiana Iorga

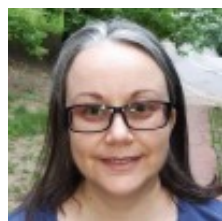
Prof. înv. preșcolar Anca Nicolescu

Grădinița cu program prelungit nr. 38, Ploiești, Prahova

Strategii de prevenire a bullying-ului în grădiniță și clasele primare

De **Ana-Maria Dumitrescu**

Grădinița cu Program Prolungit Nr. 40 (București)

Articolul de față își propune să abordeze tema bullying-ului în grădiniță și clasele primare prin prezentarea unui proiect în curs de implementare. Mai întâi se argumentează necesitatea și utilitatea unui proiect cu tema bullying-ului în educația timpurie și în ciclul primar, apoi se descriu principalele aspecte ale acestuia precum scopul, obiectivele, grupul-țintă și activitățile propuse, iar la finalul articolului se analizează beneficiile proiectului pentru toate categoriile de participanți implicați în derularea acestuia.

Pornind de la ideea că bullying-ul este un fenomen general în societate și că în grădiniță și școală se formează relațiile sociale și

atitudinile față de sine și ceilalți precum toleranța, autocontrolul, spiritul de competiție, empatia ș.a., putem afirma că un proiect care își propune **reglarea comportamentelor sociale și construirea unui climat pozitiv în grupul de copii** este o necesitate.

Utilitatea unui astfel de proiect este întărită de percepția largă asupra calității învățământului românesc – clase supraaglomerate, curriculum dens, strategii didactice convenționale, centrate pe profesor, cantitatea mare de teme pentru acasă, personal didactic slab instruit și personal de îngrijire insuficient. Toate acestea contribuie decisiv la consolidarea unei atitudini anxioase a copiilor față de școală și favorizează apariția comportamentelor antisociale ca formă de eliberare a stresului școlar.

Atitudinea familiilor față de rolul școlii este în multe cazuri de origine învechită, majoritatea raportând așteptările față de performanța școlară a copiilor la experiența proprie de școlari. Astfel, multe familii adaugă presiune suplimentară pe copii proiectând asupra copilului imaginea elevului „bun la toate”.

Toate aceste argumente, alături de multe altele, recomandă o astfel de temă ca făcând parte din curriculumul obligatoriu.

În continuare, voi exemplifica modul în care am conceput și se va implementa un proiect cu tematica bullying-ului în grădinița în care lucrez, denumit „Cutia cu emoții” și finanțat de Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive Proedus din București. Proiectul se derulează în parteneriat cu zece școli și grădinițe din București, a început în anul școlar 2019-2020 și va continua în anul școlar următor.

Scopul principal al proiectului este prevenirea și diminuarea fenomenului de bullying atât în grupele de preșcolari și clasele de elevi implicate, cât și acasă, în familiile copiilor participanți la proiect, prin aplicarea unor strategii de reducere a stării de anxietate, calmare în situații de stres și creșterea stării de bine în grup și individual, ca precondiții ale unei atmosfere prietenoase învățării. Obiectivele urmărite sunt:

- familiarizarea copiilor cu soluții pentru gestionarea situațiilor de stres, a stărilor de anxietate și a situațiilor potențial conflictuale în cadrul grupe/clasei, dar și în afara programului de grădiniță/școală prin implicarea lor într-un program rutinier de jocuri și activități liniștitoare, de calmare, la începutul programului de învățare zilnic;
- educarea unui comportament tolerant și responsabil social prin instituirea unei reguli de intervenție și de căutare a unor soluții alternative pozitive la comportamente ostile sau agresive din timpul pauzelor de joacă;
- instruirea cadrelor didactice cu strategii de creștere a stării de bine și crearea unei atmosfere pozitive în clasă prin intermediul posturilor yoga și a tehnicilor de calmare și jocurilor liniștitoare;
- familiarizarea părinților cu tehnici și soluții de intervenție pentru calmarea copiilor în situații de anxietate, tantrum, conflicte cu alți copii la locul de joacă, comportament de opoziție, testarea limitelor etc. prin participarea la un atelier de lucru în echipă părinte-copil.

Grupul-țintă este format din preșcolarii, elevii, părinții și cadrele didactice de la grupele și respectiv clasele din care fac parte aceștia. Activitățile asociate obiectivelor urmărite sunt:

I. „Tehnici de calmare și autocontrol” – ateliere de lucru cu cadrele didactice.

Activitatea constă în participarea cadrelor didactice la un atelier în două etape:

1. „Tehnici de calmare și autocontrol prin posturi de yoga pentru copii”, atelier condus de un instructor specializat în yoga pentru copii;
2. „Strategii de gestionare a emoțiilor puternice și creare a unei atmosfere pozitive în grupul de copii”, atelier condus de unul dintre cadrele didactice din grădiniță;

II. „Cutia cu emoții” – implicarea copiilor într-un program zilnic de jocuri și activități liniștitoare în cadrul întâlnirii de dimineață, timp de două săptămâni, pe baza strategiilor deprinse de cadrele didactice în timpul atelierului de gestionare a trăirilor emoționale puternice și crearea unei atmosfere pozitive în grupul de copii. Jocurile vor fi integrate de cadrele didactice în activitatea curentă.

Activitatea pornește de la prezentarea zilnică a unei cutii în care se află câte un tip de materiale diferite de la o zi la alta, cu ajutorul cărora vor exersa un joc sau vor realiza un produs care să îi ajute să se autoregleze atunci când simt diferite stări precum oboseală, furie, nervozitate etc. Copiii vor fi încurajați să dezvolte jocurile propuse cu idei proprii folosindu-se de materialele prezentate. Copiii sunt astfel încurajați să își exprime emoțiile și să caute soluții pentru eliberarea acestora în moduri pașnice și inovatoare.

III. „Yogajoc” – implicarea copiilor într-un program zilnic de posturi de yoga pentru copii, în cadrul întâlnirii de dimineață, timp de două săptămâni, pe baza tehnicilor deprinse de cadrele didactice în timpul atelierului de calmare și autocontrol prin posturi de yoga.

IV. „Patrula de ajutor” – formarea unei echipe de câte doi-trei copii pe zi care are următoarele responsabilități: oferă soluții pozitive comportamentelor inadecvate ale colegilor în timpul pauzelor de joacă, a jocului liber din clasă sau afară, oferă ajutor celor care au dificultăți în diferite contexte precum îmbrăcat, sarcini de lucru din timpul activităților zilnice etc. Toți ceilalți copii sunt încurajați să anunțe și să ceară ajutorul patrului la nevoie.

V. „Copii liniștiți, părinți fericiți” – atelier de lucru în echipe părinte-copil, în care se exersează jocuri și tehnici de calmare și intervenție pozitivă pentru reglarea unor comportamente cu potențial de bullying, pe baza tehnicilor și jocurilor de calmare și autocontrol exersate anterior și adaptate de cadrele didactice pentru lucrul în echipă.

VI. „Colțul de relaxare” – amenajarea în spațiul grupei/clasei a unui colț antistress cu postere și obiecte realizate în timpul activităților din proiect, în care copiii care simt nevoia unui moment de detensionare se pot retrage ca să se simtă în siguranță și să își poată regla stările de emoție;

VII. „Stop Bullying!” – realizarea unui poster cu un mesaj și imagini antibullying de către fiecare grupă sau clasă implicată în proiect și amenajarea unei expoziții cu acestea. Participanții la proiect vor vota pentru posterul preferat, iar afișul câștigător va fi distribuit și afișat în toate clasele și unitățile de învățământ implicate, dar și în altele.

Deși tematica privind comportamentele antibullying nu este una nouă, perspectiva abordării acesteia prin echiparea copiilor și adulților din jurul lor cu un set de tehnici și deprinderi de

gestionare a stărilor anxioase și autocontrol prin posturi de yoga și folosirea de metode sau obiecte antistress în grădiniță sau școală și acasă este o idee inovatoare cel puțin în contextul curriculumului actual și a temelor prezente în mod curent în formarea continuă a cadrelor didactice.

În ceea ce privește implicarea participanților în proiectul propus, fiecare dintre cele trei categorii va avea o contribuție consistentă la realizarea scopului propus:

- copiii, în calitate de beneficiari principali, vor fi antrenați să participe și să dezvolte tehnici și forme noi de joacă și relaționare cu ceilalți, vor realiza într-o manieră activă și distractivă obiecte care să îi ajute să își controleze emoțiile mai ușor, vor exersa în mod regulat comportamente alternative pozitive în situații de relaționare defectuoasă;
- cadrele didactice își vor îmbunătăți abilitățile de gestionare a situațiilor conflictuale spontane din clase, își vor asuma rolul de coordonator al proiectului atât la clasele lor, cât și în organizarea atelierului cu părinții și în diseminarea rezultatelor proiectului;
- familiile vor interacționa cu copiii într-o manieră nouă și atractivă și vor experimenta o alternativă în educația copiilor acasă.

În ceea ce privește impactul asupra celor trei categorii de participanți la proiect, acestea sunt evidente pentru fiecare în parte:

- copiii vor reuși să își exprime mai ușor emoțiile, în special cele negative, care de multe ori sunt reprimite, și vor avea încrederea că întotdeauna pot găsi pe cineva lângă ei căruia să îi împărtășească starea lui și căruia să îi ceară ajutorul; atitudinea lor față de cei din jur va fi una mai încrezătoare având totodată și câteva deprinderi de a-și gestiona singuri trăirile;
- cadrele didactice vor înregistra o îmbunătățire a climatului din grupe sau clase, ceea ce va spori calitatea actului învățării și vor avea o comunicare mai bună atât cu elevii, cât și cu părinții;
- familiile vor deprinde câteva tehnici pentru gestionarea situațiilor de criză ale copiilor acasă și vor petrece un timp de calitate alături de copiii lor.

Rezultatele proiectului vor fi diseminate în cadrul întâlnirilor metodice din fiecare unitate implicată în proiect și va reprezenta o sursă de bune-practici ce pot fi împărtășite atât în rândul cadrelor didactice din unitățile participante la proiect, cât și în cadrul cercurilor pedagogice viitoare. De asemenea, copiii și familiile participante vor fi surse de promovare a ideilor proiectului în mediul nonformal, printre ceilalți membri care nu au luat parte direct sau printre cunoștințe.

Aplicarea strategiilor de prevenire a bullying-ului are beneficii asupra participanților la actul învățării pe termen scurt, dacă acestea se rezumă strict la calendarul unui proiect anume sau la activități sporadice. Însă aplicarea lor sistematică ca părți sau momente în activitățile curente de la școală sau grădiniță ar putea crește semnificativ șansele ca acele deprinderi, exersate prin intermediul acestor strategii, să se automatizeze și să contribuie pe termen lung la formarea unor indivizi responsabili, autonomi și pregătiți pentru provocările secolului XXI.

Eficientizarea procesului instructiv prin valorificarea formării profesionale continue la nivel de instituție școlară

De **Aurica Grecu**

Liceul Teoretic cu Profil de Arte Elena Alistar (Chișinău)

Perfecționarea măiestriei pedagogice prin formarea continuă este una din condițiile ce asigură o educație de calitate. Pregătirea profesorilor este cea mai bună pârgă pentru ameliorarea autentică a procesului de învățare. Încurajarea schimbului de idei și resurse, crearea de oportunități pentru dialog și suport reciproc, încurajarea participării la programe de formare continuă în instituție sunt absolut necesare în condițiile de schimbare, pentru motivare și stimularea creativității profesorilor.

„Câtă vreme trăiești, înveți, și câtă vreme înveți, trăiești.”
(Howard Hendricks)

În concepția lui Vasile Gh.Cojocaru, „managementul este o artă de mobilizare a oamenilor în vederea atingerii obiectivelor prestabilite ale organizației și realizării aspirațiilor acestora”. Asume managerului îi revine funcția de a orienta, a organiza, a influența, a mobiliza și a forma resursele umane care sunt forța motrică a instituției. Activitățile de formare continuă a cadrelor didactice au, incontestabil, un impact benefic asupra procesului instructiv-educativ.

Din această perspectivă, „managementul educațional presupune un șir de sarcini, precum: transpunerea în practică a politicilor educaționale; gestionarea procesului educațional, luarea deciziilor, consilierea psihopedagogică a elevilor, a cadrelor didactice, părinților; coordonarea activității de formare continuă a cadrelor didactice; valorificarea rațională a resurselor materiale și financiare etc.” (10, pag.6)

În Compendiul „Formarea profesională continuă. Acte normative și de reglementare” elaborate de IȘE, se specifică: „Formarea continuă a adulților, în contextul învățării pe tot parcursul vieții, constituie totalitatea proceselor în dezvoltare ale învățării formale, nonformale și informale cu ajutorul cărora adulții își dezvoltă capacitățile, își îmbogățesc cunoștințele și își perfecționează calificarea profesională și tehnică sau le aplică în alt mod pentru utilitate personală și socială.” (5, pag.6)

Formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă o activitate cu conținut pedagogic și social, realizată și dezvoltată în cadrul sistemului de învățământ. În LTPA „Elena Alistar”, formarea continuă se realizează într-un mod concentric, pornind de la

studiul individual, la activități la nivel de comisie metodică, de consiliu profesoral, consiliu metodic.

Una dintre direcțiile strategice ale instituției pentru anii 2017-2022 este: Asigurarea nivelului adecvat de competențe și competitivitate al cadrelor didactice, al motivării participative relevante pentru dezvoltarea personală și instituțională. Formarea continuă a cadrelor didactice vizează următoarele obiective:

- Integrarea cadrelor didactice (implicit și a cadrelor manageriale) în procesul de formare și modernizare a educației prin contribuții investigaționale și aplicative;
- Promovarea schimbărilor calitative în desfășurarea procesului instructiv-educativ;
- Motivarea cadrelor didactice într-o avansare la un grad didactic superior celui deținut;

Modalitățile de formare continuă sunt diverse: consultanță metodică individuală și în grup; întruniri metodice (în cadrul comisiilor metodice); seminare tematice, instructive, practice; training-uri, mese rotunde, conferințe științifice. Potrivit principalelor sale destinații, formarea continuă vizează:

- actualizarea și dezvoltarea competențelor în domeniul de specializare corespunzător funcțiilor didactice obținute prin formarea inițială;
- dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică, prin obținerea gradelor didactice;
- dobândirea unei noi specialități, prin studii de recalificare profesională, altele decât cele obținute prin formarea inițială, organizate la instituțiile de stat abilitate (inclusiv aici și modulul de Psihopedagogie care oferă actorilor dreptul de a preda în liceu, instituția noastră este cu profil teatral);
- dezvoltarea competențelor transversale privind rolurile sociale, interacțiunea și comunicarea cu mediul social și cu mediul pedagogic, asumarea de responsabilități privind organizarea, conducerea și îmbunătățirea performanței strategice a grupurilor profesionale, autocontrolul și analiza reflexivă a propriei activități ș.a.

„Managerul instituției [...] trebuie să posede atât competențe profesionale, cât și calități morale; să dețină și să aplice un sistem de cunoștințe din știința conducerii, să fie capabil să utilizeze tehnici și metode care să confere procesului de învățământ consistență, dinamism și eficiență. Pentru aceasta nu e suficientă experiența de viață. Este necesar un proces de instruire în arta managementului școlar și educațional” – se stipulează în *Standardele profesionale ale cadrelor manageriale din învățământul general* din Republica Moldova.

Atingerea unor standarde presupune realizarea unui cadru complex de acțiuni pentru eficientizarea activității instituției de învățământ. Fiecare manager, în funcție de poziția pe care o are, îndeplinește anumite atribuții, care delimitează sfera de competențe. Realizarea obiectivelor generale ale instituției asigură creșterea calității serviciilor educaționale prin valorificarea resurselor umane și a pieselor curriculare, asigurarea bazei materiale adecvate, extinderea învățării informatizate, formarea continuă a profesorilor, susținerea cadrelor debutante.

Subiectul pe care îl abordez este unul actual și de importanță majoră, cu un impact direct asupra sporirii calității activităților

prestate de instituție. În articolul 3 al Codului Educației se oferă definițiile unor concepte. Conform acestui document, formarea continuă a adulților este „componentă a învățării pe tot parcursul vieții, care asigură accesul continuu la știință, informație, cultură, în vederea adaptării flexibile a individului la noile realități socioeconomice în permanentă schimbare și în scopul dezvoltării competențelor necesare pentru activitatea profesională și socială”, iar formarea profesională e „un proces de instruire în urma căruia se obține o calificare atestată printr-un certificat sau o diplomă, eliberate în condițiile legii”.

Cercetătorul Valentina Olaru susține că formarea continuă este o necesitate permanentă a cadrelor didactice, indiferent de domeniul profesional și de nivelul pregătirii fiecăruia, deoarece nici o profesiune nu cere posesorului ei atâta competență, dăruire și umanism ca cea de educator, pentru că în nici una nu se lucrează cu un material mai prețios, mai complicat și mai sensibil decât omul în devenire.

Ancorat în prezent, întrezărind viitorul și sondând dimensiunile posibile ale personalității, educatorul sau cadrul didactic, instruieste, educă, îndeamnă, dirijează, cultivă și organizează, corectează, perfecționează și evaluează neîncetat procesul formării și desăvârșirii calităților necesare omului de mâine. Alături de discipoli, el este nevoit să se autoevalueze și perfecționeze neîncetat.

Echipa managerială a LTPA „Elena Alistar” a fost întotdeauna preocupată de formarea continuă a cadrelor didactice, acest aspect se regăsește atât în Proiectul strategic, cât și anual. Drept dovadă, vă prezint prioritățile activității instituției pentru anul școlar 2019-2020:

- Implementarea Curriculumului național la toate disciplinele școlare;
- Centrarea pe elev și crearea unui demers didactic motivant, care ar asigura succesul în învățare și sporirea randamentului școlar;
- Responsabilizarea fiecărui cadru didactic pentru reușita propriei cariere profesionale;
- Sporirea calității procesului educațional prin implementarea Standardelor de competență profesională a cadrelor didactice și manageriale din învățământul general.

În vederea realizării ȳntelor strategice ale instituției, a problemei de cercetare și aplicare, a soluționării aspectelor ce necesită îmbunătățire, ne-am propus pentru anul de studii 2019-2020 următoarele obiective:

- Monitorizarea respectării și aplicării documentelor de politică curriculară;
- Proiectarea și realizarea activităților de formare profesională continuă întru asigurarea insituției cu cadre didactice calificate;
- Promovarea prestigiului liceului prin valorificarea experiențelor pozitive și inovative;
- Sporirea calității procesului educațional prin crearea unui mediu motivațional favorabil învățării;
- Eficientizarea instruirii vocaționale întru dezvoltarea la elevi a competențelor specifice Artei teatrale;
- Asigurarea incluziunii și oferirea șanselor egale la o educație

de calitate pentru toți copiii;

- Promovarea sănătății mentale și fizice a copilului, asigurând securitatea și protecția fiecărui elev;
- Promovarea parteneriatelor educaționale, implicarea elevilor și a părinților la soluționarea problemelor și luarea deciziilor ce vizează viața școlară.

Activitatea de formare continuă s-a axat pe următoarele aspecte: studierea și implementarea curriculumului școlar; elaborarea de proiecte didactice în contextul tehnologiilor moderne; studierea experienței avansate și realizarea schimbul de experiență între profesori; activități de mentorat; organizarea activităților extracurriculare; seminare instructiv-metodice și practice; delegarea profesorilor la cursuri, stagii organizate de instituțiile abilitate; prezentarea rapoartelor de autoinstruire; prezentări de comunicări științifico-metodice; lecții publice; publicații în mass-media.

În scopul instruirii eficiente a cadrelor didactice s-a realizat diagnosticarea nevoilor de formare continuă, profesorii indicând care subiecte din didactica modernă ar vrea să se pună în discuție la diverse activități. Răspunsurile profesorilor denotă faptul că sunt necesare activitățile de formare continuă la nivel de instituție, deoarece: profesia noastră necesită instruire continuă; a trăi înseamnă a evolua continuu; învățăm mai mult decât la cursurile de formare; temele abordate sunt un ajutor în activitatea noastră; formarea continuă sporește dezvoltarea unui învățământ de calitate, permite pedagogilor să-și comunice exemple de bune practici; suntem informați cu inovațiile din învățământ etc.

Profesorii au solicitat, la nivel de instituție, să se pună în discuție mai multe teme:

- Utilizarea strategiilor de dezvoltare a gândirii critice;
- Dimensiunea creativă a personalității: formare, dezvoltare, exprimare, afirmare în plan individual;
- Valorificarea aspectului interdisciplinar la ore;
- Organizarea parteneriatului la lecții;
- Implicarea și motivarea elevului în învățare: succesul și insuccesul școlar;
- Stilurile de activitate didactică etc.

Mă voi referi, în continuare, la unele aspecte practice din activitatea managerială, prin raportare la Standardele profesionale ale cadrelor manageriale din învățământul general.

Standard: 2.4 Formarea continuă a personalului didactic/managerial corespunde politicii educaționale, strategiei instituției de învățământ și are caracter sistemic
Indicatorul de performanță vizat: Formarea continuă se realizează în concordanță cu nevoile dezvoltării profesionale, fizice și sociale ale angajaților, pentru a contribui la dezvoltarea acestora prin diverse căi și metode.

Obiectivele pe care mi le-am propus:

- asigurarea procesului educațional cu personal didactic competent;
- sporirea numărului de cadre didactice performante;
- contribuirea la creșterea calității procesului instructiv-educativ prin dezvoltarea prestației profesionale.

Acțiuni întreprinse:

- elaborarea chestionarelor de stabilire a nevoilor de formare continuă a cadrelor didactice;
- prelucrarea datelor și analiza solicitărilor profesorilor;
- selectarea conținuturilor și a modalităților optime de perfecționare a cadrelor didactice;
- realizarea seminarelor instructiv-metodice, a meselor rotunde, a training-urilor în instituție;
- evaluarea rezultatelor activităților de formare continuă prin asistențe, interasistențe etc.

Studierea și promovarea experienței avansate este o modalitate eficientă de formare continuă la nivel instituțional. Prin punerea în valoare a acestui aspect în activitatea mea, pornesc de la următoarele obiectivele:

- identificarea profesorilor performanți, cu experiență în domeniul;
- propunerea și aprobarea ulterioară la consiliul pedagogic a profesorilor a căror experiență se va studia și promova;
- diseminarea frumoaselor experiențe în cadrul orelor publice, a activităților extracurriculare;
- organizarea seminarelor practice cu implicarea directă a acestor profesori (realizarea unui schimb de experiențe între profesori)
- organizarea de expoziții ale cadrelor didactice performante.

Activități instructiv-metodice organizate cu aportul și implicarea profesorilor cu experiență:

- Forme și procedee de organizare a unei lecții netradiționale;
- Formarea de competențe prin utilizarea tehnicilor de gândire critică;
- Valorificarea potențialului intelectual al elevilor dotați în scopul obținerii performanțelor;
- Aspecte interdisciplinare în proiectarea și realizarea demersului didactic la disciplinele de studii.

Ca rezultat al acestor activități de formare continuă:

- a crescut motivația profesorilor pentru autodezvoltare profesională, drept dovadă fiind numărul de profesori înscriși la studii postuniversitare (masterat);
- a crescut numărul cadrelor didactice care au frecventat cursuri/stagii, activități de formare continuă la nivel municipal și republican;
- a sporit numărul de profesori supuși atestării, astfel avem 95 % de profesori calificați (în 2016-2017 aveam 85 %);
- majoritatea profesorilor și-au ales ca teme de autoinstruire aspecte teoretico-practice de formare a competențelor specifice disciplinei;
- a sporit calitatea demersurilor didactice, fapt remarcat în rezultatul controalelor interne de diverse tipuri;
- a sporit calitatea procesului educațional în instituție, drept dovadă fiind indicii cantitativi de la finele fiecărui an școlar raportați la anii precedenți;

- faptul că în ultimii doi ani s-au organizat în liceu 4 seminare municipale este un indicator al sporirii potențialului colectivului profesoral;
- articolele profesorilor în periodicele de specialitate.

Conform Bazei de date și a înscrierilor din Registrul de evidență a certificatelor, în ultimii 2 ani (2018-2019, 2019-2020) s-a mărit numărul cadrelor didactice ce au frecventat cursuri, stagii, seminare, conferințe, mese rotunde, training-uri la nivel municipal și republican, în comparație cu anul de studii 2017-2018.

Aspecte pozitive:

- Liceul dispune de cadre didactice bine pregătite, interesate de formarea profesională continuă de specialitate;
- Întocmirea Planului strategic de formare continuă a cadrelor didactice 2017-2022;
- Elaborarea în instituție a Bazei de date cu privire la formarea profesională continuă a cadrelor didactice;
- În condițiile actuale cadrele didactice își selectează singure instituțiile unde să se formeze, dar și care module să frecventeze;
- Creșterea numărului de cadre didactice înscrise la cursurile de formare profesională continuă (didactica disciplinei și specialitatea);
- Creșterea numărului de cadre didactice înscrise la diverse activități de formare profesională (stagii, ateliere, training-uri etc.);
- Majoritatea cadrelor didactice participă la acțiuni de formare continuă din nevoia de a-și dezvolta competențele necesare în activitatea la clasă și din dorința de a-și perfecționa măiestria profesională;
- Deschiderea cadrelor didactice către schimbare.

Aspecte care necesită îmbunătățire:

- Încă mai există cadre didactice care manifestă o doză de indiferență în privința autoformării, așteptând să fie delegați la cursuri, și nu din proprie inițiativă
- Nu știm în ce măsură competențele formate în cadrul cursurilor, stagiilor sunt valorificate la ore.

În concluzie, menționăm că obiectivele formării continuă a cadrelor didactice la nivel de instituție au vizat pregătirea pedagogică, psihologică și metodică a profesorilor întru eficientizarea procesului educațional. Activitățile de dezvoltare profesională și-au realizat scopul, inițiind cadrele didactice cu tendințele de modernizare a învățământului.

Activitatea complexă de formare continuă a cadrelor didactice este eficientă și rezultativă când managerul școlar ține cont de necesitățile reale ale profesorilor, identificate în cadrul analizei SWOT. Impactul pozitiv al formării continue a cadrelor didactice se reflectă și asupra rezultatelor activității elevilor.

Bibliografie

1. Andrițchi, Viorica. Management educațional. Ghid metodologic pentru formarea/autoformarea continuă a managerilor școlari, Chișinău, 2014;
2. Codul Educației al Republicii Moldova, Chișinău, 2014;
3. Cojocaru, Vasile. Management educațional. Ghid pentru

directorii unităților de învățământ, Chișinău, 2002;
4. Cojocaru, Vasile. Schimbarea în educație și schimbarea managerial, Chișinău, 2004;
5. Formarea profesională continuă. Acte normative și de reglementare. Compendiu. Chișinău, 2018, IȘE;
6. Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional tehnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică, aprobat prin Ordinul ministrului educației, culturii și cercetării nr. 62 din 23 ianuarie 2018.
7. Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 193 din 24.03.2017;
8. Olaru, Valentina. Repere psihopedagogice în motivarea cadrelor didactice pentru formare continuă –reflecții teoretice și practice.
9. Standarde de competență profesională ale cadrelor manageriale din învățământul general, aprobate prin Ordinul ministrului educației nr. 623 din 28 iunie 2016.
10. Țap, Elena. Managementul formării continue a cadrelor didactice în baza sistemului informațional, Chișinău, 2017.

Lipsa de voință

De **Gabriel Mirea**

Colegiul Național Grigore Moisil (București)

Acest articol abordează o problemă aproape deloc discutată, voința, care, într-o serie de circumstanțe, se dovedește un element periculos pentru societatea noastră, alcătuită și dintr-o mulțime de *nevolitivi*. Sunt oamenii în spatele cărora se va pune întotdeauna eșecul, acarii Păun, vinovații de serviciu. Fiindcă din partea lor nu va veni nicio replică.

Mă uit la un șir nesfârșit de fețe umane. Azi am o vagă bănuială că voința este aidoma unei vene care, la unii, se întrevește groasă, bine pronunțată, în timp ce la alții abia-abia pâlpaie și e bine ascunsă sub piele. Și, mă întreb în timp ce derulez nepăsător față după față, dacă voi putea vreodată deosebi pe volitivi de ceilalți. Care le e secretul? Oare trăsătura voinței să se poată moșteni! De ce se întâmplă ca din oameni parcă realizați doar din vene cu voință să apară stârpituri incapabile de a gândi ceva cu mintea proprie ori de a iniția ceva, orice?

Poate că există și în privința voinței oameni cu handicap, care ar merita un certificat de protecție socială contra volitivilor. În ultimă instanță, să ne aducem aminte de propoziția emblematică a unui volitiv din fauna imensă urbană: există șmecherii și ceilalți – fraierii, apaticii, placizii, plăcintele, comozii.

Și mă uit la șirul de fețe întrebându-mă câte dintre acestea sunt ale unor comozi, cu lipsuri grave sau iremediabile de voință. Ce

blestem să te naști într-o societate condusă de volitivi. Poate că voința e ca o buruiiană în interiorul unor indivizi, crescând spasmodic, furtunos, continuu, imens. În timp ce în alte naturi iese pipernicită sau abia iese, se întrerupe repede, se vedește delicată și, mai ales, sensibilă la otrăvurile din apropiere.

Și m-a dus gândul la școala care e, pare-se, făcută doar pentru volitivi, nu are nicio îngăduință pentru cei fără voință, deși aceștia ar putea fi la fel de bolnavi ca unii oameni cu CES sau cu deficiență fizică. La faptul că există câțiva oameni care fac programe de studiu, care decid cu ce trebuie umplută mintea tinerilor, care au un rol decisiv în educația fiecărui cetățean. Și acei câțiva sunt, garantat, doar volitivi. Doar oameni care știu ce vor sau cel puțin, așa sunt convinși că știu.

Numai că nu bănuiesc că ar putea fi în intențiile lor ceva malefic. Că s-ar putea dovedi în pseudobunăvoința lor, de fapt, oameni-otravă, care curmă și puțină voință existentă în acei nefericiți. Pentru că alți volitivi îi ascultă fără crâcnit și le comunică mesajul, învățătura prin urlet, prin bătaie, prin teroare. Volitivi care își fac uitate eșecurile de ascensiune ierarhică prin a ponegri și a acoperi de ocări pe acești sărmani nefericiți. Vai dacă sunt profesori, vai dacă sunt părinți! Uneori, ca omul să-și reaceseze puțină voință de care ar avea nevoie – măcar pentru a trăi – ar trebui să se separe decis de otrava din jurul său. Ar trebui să se rupă de oamenii care îi fac rău mental. Mai mult, uneori otrava nici măcar nu poate fi deosebită de tandrețe. Mă gândesc la oamenii care își cocolesc odraslele să nu facă nimic, deși au ajuns la vârste venerabile. Sau la profesorii care dau nota maximă tuturor elevilor să nu li se urce în cap. Le dau otrava mitei.

Și iar mă uit la aceste fețe. Câte dintre ele după ce și-au făcut poză, nu s-au dus să-și ia doza zilnică de antivoință? «După poză, ia o doză!» Ce slogan pe cinste! Ce sunt toți acești oameni care ba își beau mințile, ba se droghează să nu mai știe ce-i cu ei, ba joacă online până cad jos de oboseală, ba nu mai pot fi desprinși din televizor. În jurul meu simt că există o frică și o rușine uriașă de sine și că oamenii cu voință parcă au o uriașă conspirație fugind de la un adormit la altul să le picure otrava care să-i liniștească...

Suntem cumva într-o societate Matrix în care majoritatea sunt adormiți, deșteptarea lor e, de fapt, doar un zvâcnit, apoi volitivi diferiți imediat îi împachetează în noi iluzii și-i adorm la loc, fără griji, cu trucurile beției, drogurilor, convențiilor. Nietzsche proclama această societate cea a stăpânilor, era mândru de ea, se zărea dominarea, forța, dar, mai ales, umbra măreței voințe. Cea care, aidoma nukului, ofilea totul în jur, chiar dacă ar fi fost nevoie și de acele plante, nu așa masive, dar, desigur, la fel de utile. Lumea de azi e de un nietzscheism colosal, țări care reclamă dominația universului, care se cred singurele posesoare ale adevărului, etnii care se cred alese, deși de fapt e acolo un conducător și o gașcă de volitivi în jurul său. Nu mai zic de corporații ale căror staffuri sunt organizate special în a lua șapte piei de pe toți cei dezorganizați, zăpăciți, fără busolă.

E o lume a luptelor colosale între lupi și tigri și în care nu se mai bagă de seamă obșnuitul, normalul, viața blândă. Și mi-e rușine că fac parte dintre oamenii cu voință, de faptul că nu știu să întind o mână protectoare atâtor nefericiți din jurul meu, că am făcut cine știe cât rău eu însumi tăind pâlăiri și înmuguriri târzii. Și bănuiala mea e dureroasă din trei perspective: întâi mă întreb dacă nu cumva numai un om lipsit de voință se crede înzestrat cu voință. Mai apoi, dacă vrând să fac bine, în fapt nu am făcut decât

rău :tuturor acest predestinați ai lipsei de voință. Dar, mai ales, dacă nu cumva sunt prins, de fapt, într-un Matrix de gradul II, în care oamenii cu voință sunt de fapt adormiți tocmai de fixația acerbă într-un domeniu, omițând câtă viață și oferte există în rest. Crezându-se posesorii unei misiuni providențiale, dar în fapt, aidoma unor mici doctori Mengele, injectând otravă în victime fără apărare.

Spun voință și simt nevoia să ridic pumnul. E ca și cum mi-aș arăta colții de tigru preistoric.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice